

SLOVENSKÁ REPUBLIKA
UZNESENIE
Ústavného súdu Slovenskej republiky

PL. ÚS 53/2014-32

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí pléna 17. decembra 2014 predbežne prerokoval sťažnosť P. M., zastúpeného advokátom JUDr. Matejom Okálym, Hviezdoslavova 7, Spišská Nová Ves, za účasti F. Ž., pre neústavnosť a nezákonnosť volieb starostu obce Bystrany konaných 15. novembra 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť P. M. **p r i j í m a** na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 25. novembra 2014 doručená sťažnosť P. M. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. Matejom Okálym, Hviezdoslavova 7, Spišská Nová Ves, za účasti F. Ž. (ďalej len „odporca“), pre nezákonnosť volieb starostu obce Bystrany (ďalej len „voľby starostu“) konaných 15. novembra 2014.

Sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že vo voľbách starostu kandidoval ako nezávislý kandidát a svoju vôľu kandidovať prejavil pred ostatnými občanmi obce Bystrany už koncom júna 2014. Od tohto momentu sa sťažovateľ, ako aj jeho rodina stali terčom

„protiprávneho konania spočívajúceho v nátlaku sťažovateľa na vzdanie sa kandidatúry“ na funkciu starostu obce Bystrany.

Išlo najmä o opakovanú snahu o podplatenie sťažovateľa ponukami poskytnutia funkcie za vzdanie sa kandidatúry na starostu obce, ohováraním osoby sťažovateľa v rómskej kolónii, vyhrázaním sa sťažovateľovi a jeho rodine, ako aj zneužívaním funkcie starostu zo strany odporcu na podnecovanie poslancov s ním sympatizujúcich, aby vyvíjali tlak na sťažovateľa a viedli proti nemu diskreditačnú kampaň.

V čase príprav na voľby a počas predvolebnej kampane sťažovateľ podrobne opísal niekoľko konkrétnych situácií, ktoré tieto tvrdenia podporujú. Išlo o stretnutie politickej strany Právo a spravodlivosť konané 11. septembra 2014 v Košiciach, po ktorom sa od starostu obce Richnava dozvedeli, že ho chceli zbiť poslanci obecného zastupiteľstva z Bystran, lebo pozval na stretnutie strany aj sťažovateľa. Nasledujúci deň bol sťažovateľ telefonicky zavolaný na Obecný úrad v Bystranoch na stretnutie s odporcom, kde mu tento približne pred 40 svedkami ponúkol funkciu hlavného koordinátora projektu občianskych hliadok s príjmom 950 € „v čistom“, ak stiahne svoju kandidatúru na starostu. Sťažovateľ túto ponuku neprijal. Dňa 13. septembra 2014 bola sťažovateľovi na Obecnom úrade v Žehre zo strany J. D. ponúkaná funkcia prednostu Obecného úradu v Bystranoch, ktorú bude zastávať nasledujúce 4 roky, a potom si funkcie s odporcom vymenia. Aj túto ponuku sťažovateľ odmietol. O niekoľko dní neskôr od sťažovateľa žiadali niektorí poslanci Obecného zastupiteľstva v Bystranoch, aby im odovzdal nimi podpísanú petíciu, ktorou podporili jeho kandidatúru na starostu.

Odporca vystupoval proti sťažovateľovi (ako aj O. Ž.) aj v ďalšom období, keď mu 22. septembra 2014 udelil písomné pokarhanie za hrubé porušenie pracovnej disciplíny z dôvodu, že nevedel o ním čerpanej dovolenke, ktorú mu mal osobne nahlásiť.

Opakovane bola sťažovateľovi ponúkaná funkcia koordinátora občianskych hliadok 26. septembra 2014 doma u J. Š. Následne mu bola R. K. ponúkaná pozícia prednostu obecného úradu s platom 2 500 € mesačne, na ktorú sťažovateľ reagoval tým, že podľa jeho názoru je v obci Bystrany pozícia prednostu obecného úradu „finančným prepychom“.

Napriek uvedeným ponukám sťažovateľ vyhlásil, že svoju kandidatúru na starostu nemieni stiahnuť. V ten istý deň bola sťažovateľovi ponúknutá pri Obecnom úrade v Bystranoch poslancami F. Ž., R. K., I. K. a M. H. ponúknutá pozícia prednostu obecného úradu s platom 1 200 € mesačne, ktorú tiež odmietol.

Členka volebnej komisie za Rómsku iniciatívu Slovenska E. M. sťažovateľovi 2. októbra 2014 uviedla, čo potvrdila aj čestným vyhlásením, že počas prvého zasadnutia volebnej komisie sa prítomný starosta obce snažil o vyradenie sťažovateľa z kandidátnej listiny z dôvodu niekoľkých sfalšovaných podpisov voličov na jeho petičnej listine. Až po nesúhlasnom telefonickom stanovisku riaditeľky Okresného úradu Spišská Nová Ves, odboru všeobecnej vnútornej správy sa tak nestalo.

Dňa 4. októbra 2014 bol sťažovateľ C. Ž. informovaný, že starosta obce odišiel do Anglicka spolu s niektorými poslancami, aby tam voličom prisľúbil objednanie dvoch autobusov, ktoré ich privezú na Slovensko v čase volieb. E. Š. sťažovateľovi osobne potvrdil, že bol u nich starosta a zbieral občianske preukazy tých, ktorí sú v Anglicku. Na základe oznámenia P. Ž. sťažovateľ zistil, že záznam z predvolebného stretnutia starostu s voličmi v Anglicku sa nachádza na Facebooku (ústavnému súdu bude dodatočne predložený po jeho zaznamenaní na CD nosič).

Sťažovateľovi sa vyhodením z Bystrian vyhrážal F. Ž. 13. októbra 2014 v kancelárii predsedníčky volebnej komisie A. S. za prítomnosti ďalších 3 osôb.

Počas návštevy u sťažovateľa 12. novembra 2014 ho D. D. a E. D. informovali, že z Anglicka prichádzajú voliči s občianskymi preukazmi iných osôb, na základe ktorých sa pokúsia vykonať volebný akt. Ďalšou formou podvodu má byť voľba prostredníctvom prenosnej urny, s ktorou má chodiť poslanec F. Ž. bez akejkoľvek nezávislej kontroly.

Sťažovateľ ďalej uviedol, že v deň volieb začala činnosť volebnej komisie asi o 5.00 h ráno, pričom dvaja členovia volebnej komisie F. Ž. (B. Č.) a F. Ž. (z b.) odišli do rómskej kolónie s prenosnou urnou okolo 6.00 h ráno, teda ešte pred oficiálnym otvorením volebnej miestnosti. O tejto skutočnosti sa sťažovateľ dozvedel od C. Ž. v ten deň vo večerných hodinách.

Sťažovateľ tiež argumentoval, že pred konaním volieb jeho tím určil dvoch nezávislých pozorovateľov volieb – S. P. a I. K. Rovnako ďalší kandidát na starostu M. P. si stanovil nezávislú občiansku kontrolu. Odporca takto postupovať nemusel, keďže zo sedemčlennej volebnej komisie boli piati jeho rodina alebo priaznivci a predsedníčka volebnej komisie mu bola zaviazaná prísľubom pracovného miesta po výhre vo voľbách. Sympatizanti sťažovateľa mu ešte v doobedňajších hodinách oznámili, že S. P. musela opustiť volebnú miestnosť už okolo 9.00 h s odôvodnením predsedníčky volebnej komisie, že nezávislá kontrola sa bude striedať po dvoch hodinách. Sťažovateľ preto zabezpečil prítomnosť ďalšieho nezávislého pozorovateľa I. K. vo volebnej miestnosti, v ktorej však mohla zotrvať len do 11.00 h, pričom opätovný návrat S. P. do volebnej miestnosti volebná komisia už neumožnila.

V deň konania volieb bol sťažovateľ informovaný, že volebná komisia využíva možnosť preukázania totožnosti voliča súhlasným vyhlásením dvoch jej členov bez požadovania predloženia občianskeho preukazu. V dôsledku uvedeného postupu volebnej komisie sa pokúsila voliť sedemnášťročná J. Ž., ktorej to znemožnila členka volebnej komisie E. M. Voliť však bol J. P., ktorý má trvalý pobyt vo V., ktorý sa mal pred D. D. a E. D. vyjadriť, že bol voliť sedemkrát. Voliť boli podľa informácií sťažovateľa aj Július Pecha (20-ročný), ktorý dosiaľ nemá občiansky preukaz z dôvodu duševnej poruchy, M. P. pochádzajúci z M. vykonal voľbu po predložení preukazu poistenca zdravotnej poisťovne, volili P. Š. (15-ročná) a M. Š. (15-ročná), T. M. boli predsedníčkou volebnej komisie odovzdané tri obálky namiesto dvoch. Súčasne bolo voliť viacero osôb, ktoré predložili občianske preukazy osôb nachádzajúcich sa v čase volieb v Anglicku, ktorých zoznam sťažovateľ predložil ústavnému súdu. Podľa sťažovateľa stotožnenie čo i len jednej osoby z tohto zoznamu ako osoby, ktorá sa volieb zúčastnila, so zoznamom voličov, ktorý je súčasťou volebnej dokumentácie, bude potvrdením podvodného konania.

M. P. poskytol sťažovateľovi 17. novembra 2014 spolu s R. V. K., ktorá tiež vykonávala funkciu nezávislého kontrolného orgánu vo volebnej miestnosti, niekoľko postrehov týkajúcich sa volebného dňa. Podľa ich tvrdenia sa volieb zúčastnila aj osoba, ktorá sa predstavila ako J. K., a oznámila dátum narodenia, avšak taká osoba v zozname

voličov nebola. Po nájdení osoby s menom D. K. v zozname voličov táto osoba tvrdila, že je to ona, aj keď nesedel dátum narodenia. P. dostal od volebnej komisie dva volebné lístky na starostu obce, ale ani jeden na voľbu poslanca obecného zastupiteľstva. Minimálne trikrát bol voliť T. Ž. – novoprijatý asistent terénneho sociálneho pracovníka. Za prítomnosti viacerých osôb (napr. M. P.) vyšla o 19.55 h v deň konania volieb z volebnej miestnosti predsedníčka volebnej komisie a vyzvala F. Ž. (B. Č.), aby doniesol z auta hlasovacie lístky a obálky, pretože už predtým odovzdal volebnú urnu, ale nie obálky a hlasovacie lístky.

Týmto rozsiahlym a dlhotrvajúcim konaním bolo podľa názoru sťažovateľa porušené jeho základné právo na prístup k voleným a iným funkciám garantované čl. 30 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj základné právo podľa čl. 31 ústavy, ktoré sú chránené aj Medzinárodným dohovorom o občianskych a politických právach.

Na základe uvedeného sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd vyhlásil voľby starostu obce Bystrany konané 15. novembra 2014 za neplatné.

V prípade, ak ústavný súd nevyhlási voľby za neplatné, sťažovateľ vzhľadom na počet jemu odovzdaných hlasov, ktoré v konečnom súčte prevýšili počet hlasov odovzdaných zvolenému starostovi, navrhol, aby po porovnaní zoznamu voličov, ktorí sa volieb zúčastnili, so zoznamom voličov, ktorí sa v čase volieb nachádzali v zahraničí, predloženým sťažovateľom, vydal nález, v ktorom vysloví:

„Zrušuje sa rozhodnutie miestnej volebnej komisie v obci Bystrany zapísané v zápisnici o výsledku volieb starostu obce Bystrany konaných dňa 15. 11. 2014 v časti týkajúcej sa F. Ž. a P. M. Súčasne vyhlasuje P. M. za riadne zvoleného starostu obce Bystrany.“

Na základe výzvy ústavného súdu sťažovateľ podaním doručeným faxom 12. decembra 2014 a poštou 15. decembra 2014 odstránil nedostatky sťažnosti spočívajúce v nesprávnom označení účastníkov konania, proti ktorým jeho sťažnosť smeruje, a uviedol,

že jediným porušovateľom ním označených základných práv je F. Ž., starosta obce Bystrany.

Uvedeným podaním sťažovateľ súčasne doplnil svoju sťažnosť a špecifikoval jednotlivých členov okrskovej volebnej komisie uvedením ich presných adries a na účel preukázania svojho tvrdenia o neprítomnosti niektorých voličov v obci Bystrany na území Slovenskej republiky v čase volieb konaných 15. novembra 2014 navrhol vykonanie výsluchu konkrétnych svedkov. Súčasne predložil v kópii výňatky zo zoznamov vyhotovených Štatistickým úradom Slovenskej republiky o výsledkoch volieb do orgánov samosprávy obcí konaných 15. novembra 2014.

Odporca doručil svoje vyjadrenie k sťažnosti sťažovateľa ústavnému súdu 15. decembra 2014, v ktorom všetky tvrdenia sťažovateľa označil ako nepravdivé a zavádzajúce, odvolávajúc sa na písomné vyjadrenia osôb (uvedené v prílohe), ktoré by mali potvrdiť ním uvedené skutočnosti.

II.

Podľa čl. 129 ods. 2 ústavy ústavný súd rozhoduje o ústavnosti a zákonnosti volieb prezidenta Slovenskej republiky, volieb do Národnej rady Slovenskej republiky, volieb do orgánov územnej samosprávy a volieb do Európskeho parlamentu.

Podľa čl. 129 ods. 7 poslednej vety ústavy podrobnosti o postupe ústavného súdu ustanoví zákon.

Ústavný súd sťažnosť podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí, pričom zistil, že právomoc ústavného súdu konať vo veci je daná v čl. 129 ods. 2 ústavy. Sťažovateľ je aktívne legitimovanou osobou na podanie sťažnosti, v ktorej namieta nezákonnosť volieb starostu

obce Bystrany ako kandidát, ktorý vo voľbách získal viac ako 10 % platných hlasov voličov, v súlade s § 59 ods. 1 zákona o ústavnom súde. Sťažnosť bola podaná v zákonnej lehote 10-tich dní od oznámenia výsledku volieb v súlade s § 60 ods. 2 zákona o ústavnom súde a spĺňa zákonom predpísané náležitosti v súlade s § 20 a § 60 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľom opísaný skutkový stav mohol viesť k porušeniu ústavy a zákona Slovenskej národnej rady č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v znení neskorších predpisov a tento skutkový stav mohol ovplyvniť výsledok volieb starostu obce Bystrany.

Keďže ústavný súd nezistil v rámci predbežného prerokovania sťažnosti žiaden dôvod na jej odmietnutie, prijal sťažnosť podľa § 25 ods. 3 zákona o ústavnom súde na ďalšie konanie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. decembra 2014